

Tisková zpráva

Česká veřejnost o zdravotnictví – podzim 2024

- ⊙ Se zdravotním systémem v ČR jsou spokojeny více než tři pětiny (62 %) obyvatel, 15 % české veřejnosti je naopak nespokojeno a přibližně pětina (22 %) není se zdravotním systémem „ani spokojena, ani nespokojena“.
- ⊙ Z problémů ve zdravotnictví čeští občané hodnotí nejzávažněji personální nedostatek. Konkrétně přibližně sedm desetin obyvatel ČR hodnotí jako „velmi velký“ či „velký“ problém nedostatečný počet lékařů (70 %) a nedostatečný počet zdravotních sester (66 %). Nadpoloviční většina dotázaných spatřuje „velké“ či „velmi velké“ problémy též v oblasti financování veřejného zdravotnictví (59 %) a hospodaření s léky (53 %).
- ⊙ Naopak jako nejméně závažný vnímají čeští občané vztah mezi lékaři a pacienty, kdy téměř tři čtvrtiny (74 %) uvedly, že v této oblasti jsou „malé“ nebo „žádné problémy“.
- ⊙ V hodnocení situace z hlediska vzdálenosti od lékařské péče, převažuje kladné hodnocení, kdy přibližně tři čtvrtiny (73 %) obyvatel považuje situaci za dobrou. Naopak hodnocení čekacích dob na operace a vyšetření je převážně negativní. Tři čtvrtiny (75 %) českých občanů hodnotí situaci v tomto ohledu jako špatnou.

Zpracovala:
Štěpánka Weikertová

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Tel.: +420 210 310 587; e-mail: stepanka.weikertova@soc.cas.cz

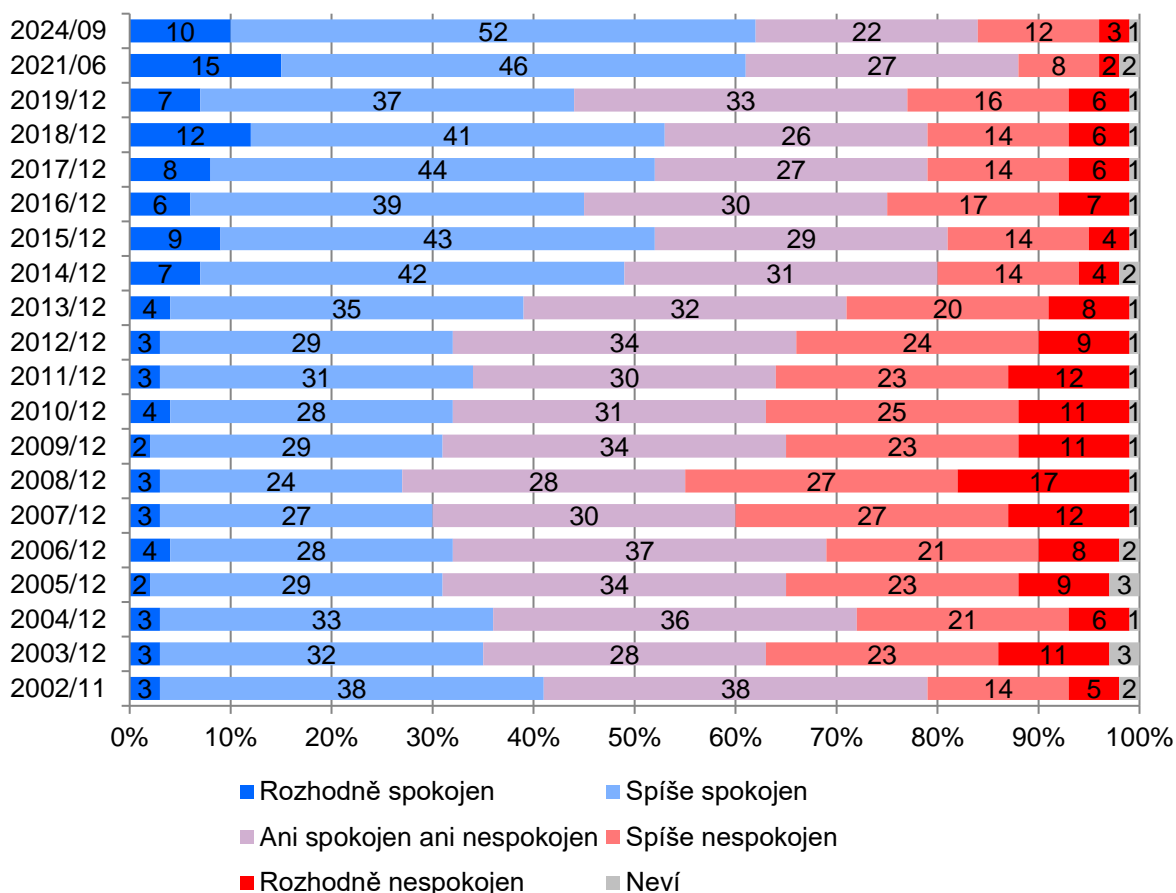
Do podzimní vlny šetření, jež probíhala v období od poloviny září do konce listopadu 2024, CVVM zařadilo blok otázek týkajících se zdravotnictví. V jeho rámci zjišťovalo celkovou spokojenost občanů se zdravotním systémem v ČR a rovněž názory na problematičnost jednotlivých oblastí zdravotnictví, jako je například financování veřejného zdravotnictví, kvalita a dostupnost zdravotní péče či dostatek zdravotnických pracovníků.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 1, podíl občanů vyjadřujících spokojenost se zdravotním systémem v ČR mírně převyšuje tři pětiny (62 %) a oproti minulému šetření z roku 2021 se statisticky významně nezměnil. Naopak nespokojenost se zdravotním systémem v ČR vyjádřilo 15 % české veřejnosti, což je o 5 procentních bodů více než v roce 2021. Přibližně pětina (22 %) se pak v dané otázce uchýlila ke středové variantě „ani spokojen, ani nespokojen“, zbývající 1 % uvedlo, že „neví“.

Z hlediska časového srovnání od roku 2002, kdy byla tato otázka poprvé součástí šetření, se jedná společně s výsledkem z roku 2021 o nejvyšší podíl spokojených. Potvrzuje se tak dlouhodobý trend zvyšování spokojenosti se zdravotním systémem v ČR po roce 2008, kdy byla naopak míra spokojenosti v historii měření nejnižší (27 %). Oproti poslednímu dotazování této položky v roce 2021 však došlo k poklesu podílu těch, kteří jsou se zdravotním systémem v ČR „rozhodně spokojeni“, a to konkrétně o 5 procentních bodů.

Rozdíly v deklarované spokojenosti se zdravotním systémem v ČR se pak projevují jak z hlediska pohlaví či nejvyššího dosaženého vzdělání, tak z hlediska hodnocení životní úrovně, spokojenosti se životem nebo zdravotního stavu. Podrobnější analýza ukazuje, že vyšší spokojenost se zdravotním systémem v ČR vyjadřují muži (67 % mužů oproti 58 % žen) a lidé s vyšším vzděláním (70 % vysokoškolsky vzdělaných oproti 55 % občanů se základním a středoškolským vzděláním bez maturity). Spokojenost dále roste také se zvyšující se spokojeností se životem a s pozitivním hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti. Výrazně spokojenější jsou s českým zdravotním systémem také ti, kteří kladně hodnotí svůj zdravotní stav. Mezi lidmi, kteří považují svůj zdravotní stav za „dobrý“ a „velmi dobrý“, je spokojeno se zdravotním systémem téměř sedm desetin (68 %) obyvatel, zatímco u dotázaných, jež vlastní zdravotní stav vnímají jako „špatný“ či „velmi špatný“, jsou spokojeny necelé čtyři desetiny (38 %).

Graf 1: Spokojenost se zdravotním systémem v ČR (v %)¹

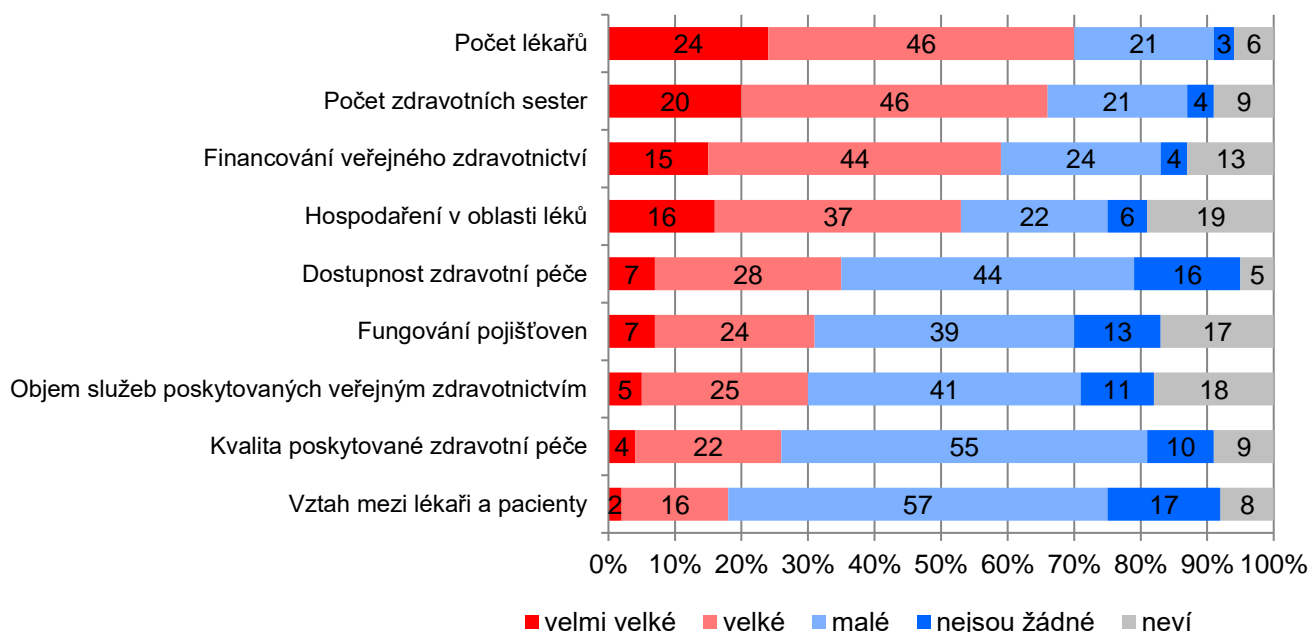

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 12. 9. – 28. 11. 2024, 1008 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Kromě obecné spokojenosti se zdravotním systémem v ČR byly zkoumány také názory obyvatel na problematičnost vybraných oblastí zdravotnictví, které jsou zachyceny v grafu 2. Výsledky ukazují, že Češi hodnotí jako nejvíce problémový personální nedostatek. Sedm desetín (70 %) české veřejnosti hodnotí jako „velmi velký“ nebo „velký“ problém počet lékařů, o něco nižší podíl obyvatel (66 %) pak takto hodnotí také nedostatečný počet zdravotních sester. Nadpoloviční většina dotázaných spatřuje „velké“ či „velmi velké“ problémy též v oblasti financování veřejného zdravotnictví (59 %) a hospodaření s léky (53 %). Jako nejméně problematický je naopak vnímán vztah mezi lékaři a pacienty a kvalita poskytované péče.

¹ Znění otázky: „Věnujme se nyní zdravotnictví. Jak jste obecně spokojen se zdravotním systémem v ČR? Jste rozhodně spokojen; spíše spokojen; nejste ani spokojen, ani nespokojen; jste spíše nespokojen; rozhodně nespokojen?“

Graf 2: Jaké problémy jsou v následujících oblastech zdravotnictví (v %)²

Pozn.: Položky jsou seřazeny sestupně dle hodnocení nejvíce problematických oblastí (součet odpovědí „velmi velké“ + „velké“).

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 12. 9. – 28. 11. 2024, 1008 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

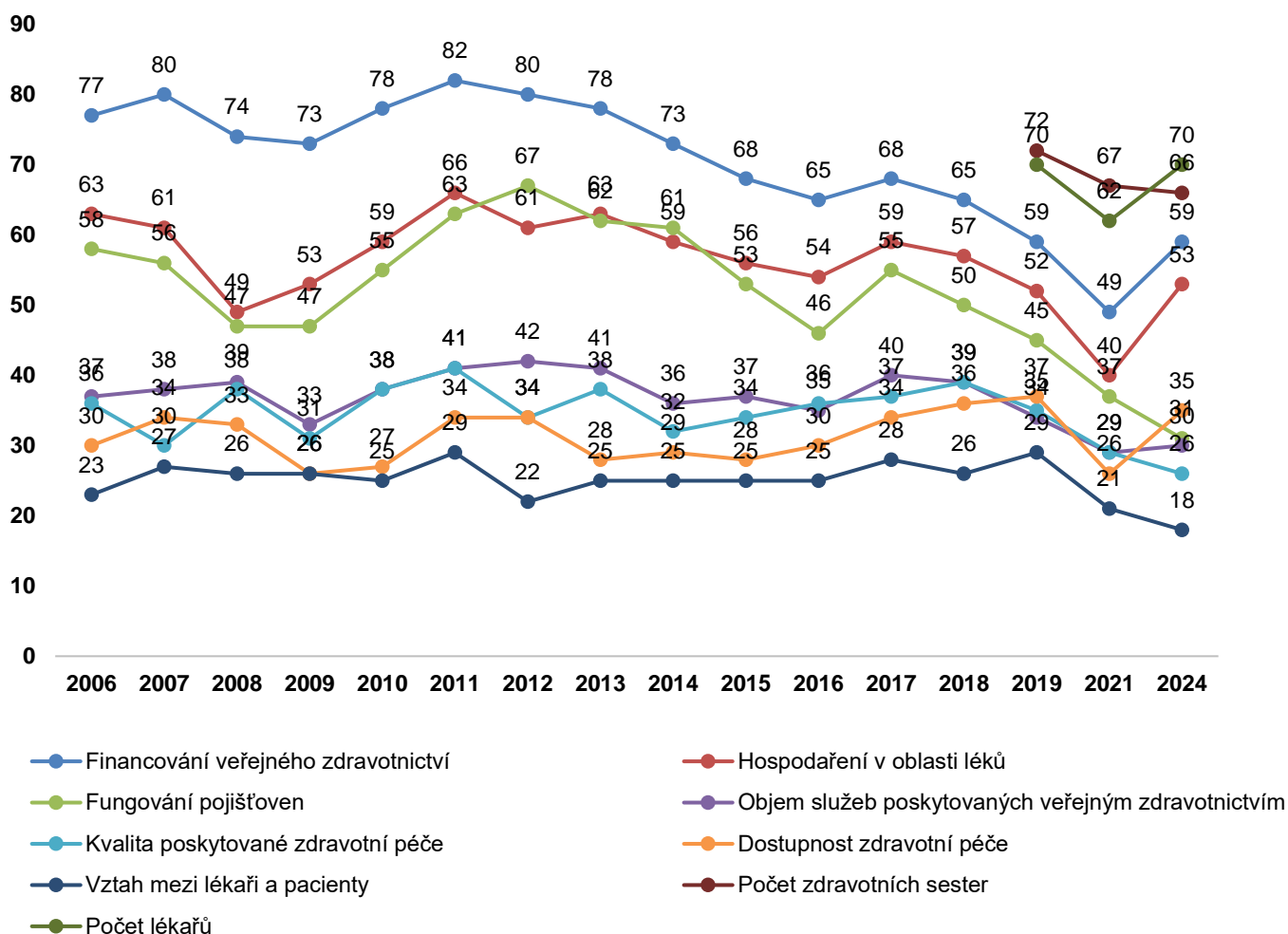
Podrobnější analýza ukazuje, že hodnocení problematičnosti jednotlivých oblastí silně souvisí se spokojeností se zdravotním systémem v ČR, přičemž s rostoucí mírou spokojenosti klesá podíl těch, kteří uvedli, že v dané oblasti jsou „velmi velké“ či „velké“ problémy, a naopak stoupá zastoupení lidí, podle kterých jsou problémy v dané oblasti „malé“ nebo „žádné“. Výjimkou je hodnocení nedostatku lékařů, kdy nespátřujeme statisticky významné rozdíly mezi těmi, kteří jsou s českým zdravotním systémem spokojeni, a těmi, kteří naopak spokojeni nejsou. U většiny hodnocených oblastí dále platí, že názory na jejich problematičnost se zhoršují s negativním hodnocením vlastního zdravotního stavu či životní úrovně vlastní domácnosti. Z hlediska věkové struktury pozorujeme, že nejmladší věková skupina (15 až 19 let) relativně častěji hodnotí zkoumané oblasti jako méně problematické. Co se týče pohlaví, ženy významně častěji spatřují „velké“ a „velmi velké“ problémy v kvalitě a dostupnosti poskytované zdravotní péče, ve vztahu mezi lékaři a pacienty a v nedostatečném počtu sester. Fungování zdravotních pojišťoven naopak více problematizují muži.

Korelační analýza pak ukazuje, že mezi jednotlivými vybranými oblastmi můžeme pozorovat souvislost. Korelační koeficient (Spearmanův) prokázal, že nejsilněji je provázáno hodnocení počtu lékařů a zdravotních sester (0.77). To znamená, že čím více lidé zdůrazňují nedostatek lékařů, tím zároveň více zdůrazňují nedostatek zdravotních sester. Silná vzájemná vazba je přítomna také mezi hodnocením kvality zdravotní péče a hodnocením dostupnosti zdravotní péče (0.51), mezi hodnocením objemu služeb poskytovaných veřejným zdravotnictvím a hodnocením fungování pojišťoven (0.51) a mezi hodnocením objemu služeb a hodnocením dostupnosti zdravotní péče (0.48). Naopak nejslabší vzájemnou vazbu, přesto stále statisticky významnou na hladině významnosti 0,01, pak pozorujeme mezi hodnocením vztahu lékaře s pacientem a hodnocením počtu lékařů (0.23).

² Znění otázky: „Jsou, nebo nejsou podle Vás problémy v následujících vybraných oblastech zdravotnictví? Pokud jsou, jak velké? a) Kvalita poskytované zdravotní péče, b) financování veřejného zdravotnictví, c) vztah mezi lékaři a pacienty, d) dostupnost zdravotní péče, e) hospodaření v oblasti léků, f) objem služeb poskytovaných veřejným zdravotnictvím, g) fungování pojišťoven, h) počet zdravotních sester, i) počet lékařů.“ Varianty odpovědí: velmi velké, velké, malé, žádné.

Z pohledu časového srovnání (viz graf 3 a graf 4) vidíme, že jako nejvíce problematická byla hodnocena oblast financování veřejného zdravotnictví, a to po celou dobu dotazování až do roku 2019, kdy byly do baterie otázek zahrnuty položky týkající se počtu zdravotníků. Nejproblematictější byl z tohoto hlediska rok 2011, kdy financování veřejného zdravotnictví označily za „velmi velký“ nebo „velký“ problém více než čtyři pětiny (82 %) obyvatel. Ostatně sledované období mezi roky 2010 až 2012 vykazuje nejhorší hodnoty i v dalších hodnocených oblastech. Hospodaření v oblasti léků bylo taktéž hodnoceno nejhůře (66 %) v roce 2011, negativní hodnocení fungování pojišťoven pak dosahovalo nejvyšších hodnot (67 %) v roce 2012, které bylo v porovnání s aktuálním šetřením o 36 procentních bodů vyšší. Oproti poslední vlně dotazování v roce 2021 pak vzrostla v aktuálním výzkumu míra negativního hodnocení v oblasti hospodaření s léky (o 13 procentních bodů), financování veřejného zdravotnictví (o 10 procentních bodů), dostupnosti zdravotní péče (o 9 procentních bodů) a v oblasti počtu lékařů (o 8 procentních bodů). Statisticky významný pokles negativního hodnocení byl zaznamenán jen u fungování pojišťoven (o 6 procentních bodů).

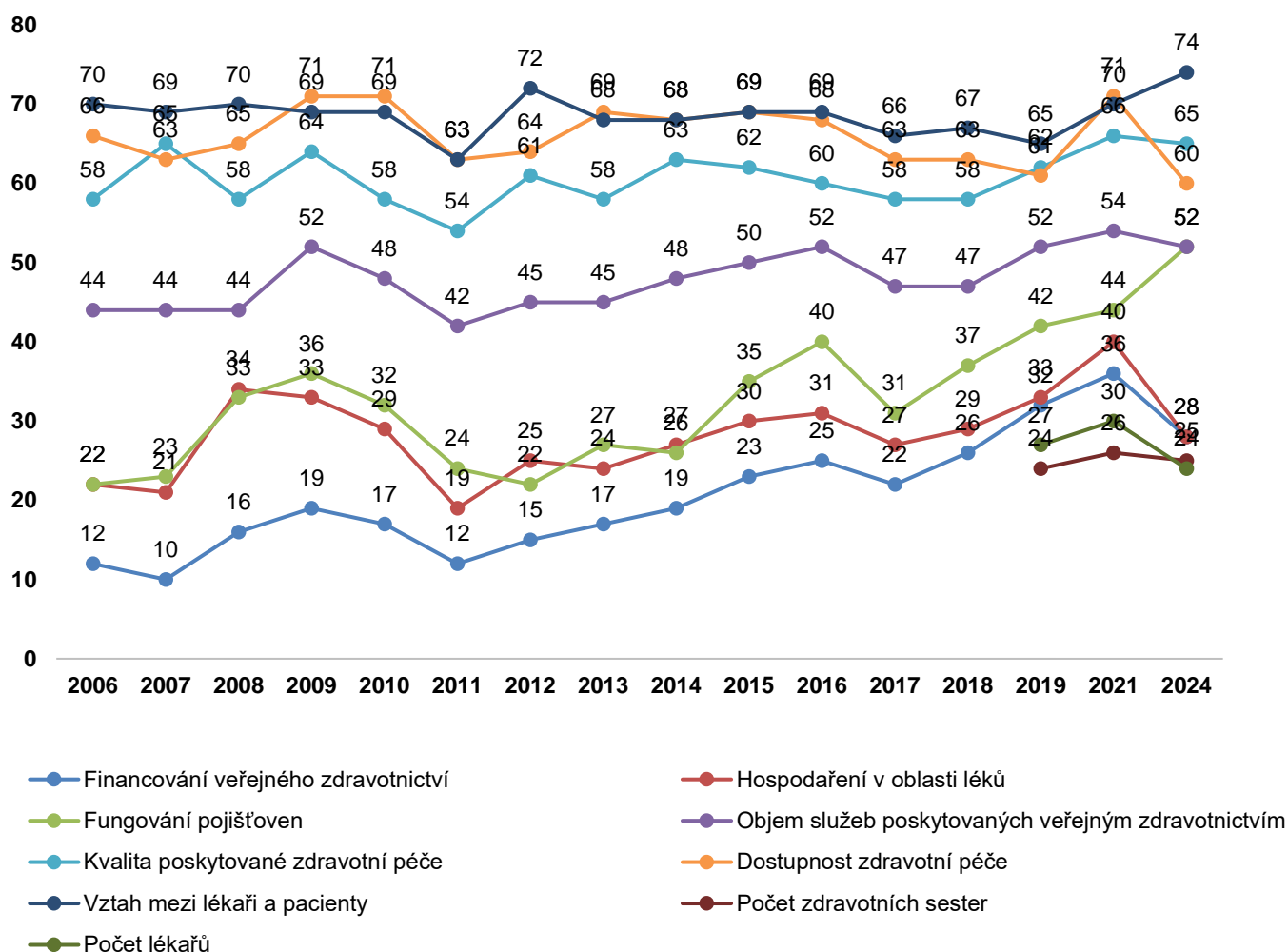
Graf 3: Problémy ve zdravotnictví – časové srovnání podílu problémových oblastí (v %)

Pozn.: Údaje v grafu reprezentují procentuální součty podílů „velmi velké“ + „velké“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 4: Problémy ve zdravotnictví – časové srovnání podílu bezproblémových oblastí (v %)

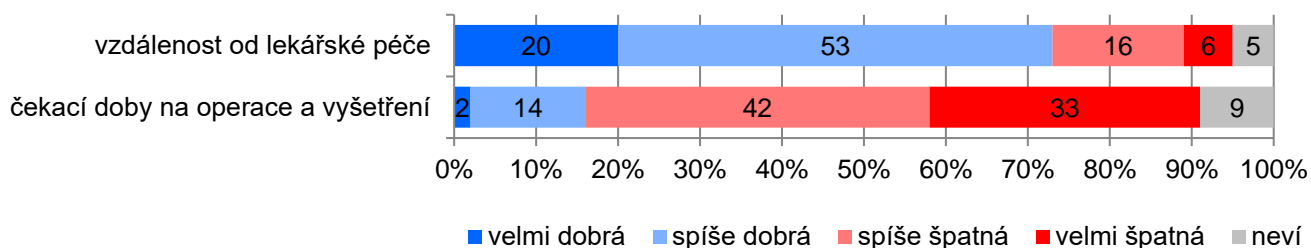

Pozn.: Údaje v grafu reprezentují procentuální součty podílů „malé“ + „nejsoú žádné“

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 5 zachycuje hodnocení situace ve dvou různých oblastech zdravotnictví. Čekací doby na operace a odborná vyšetření jsou vnímány převážně negativně, kdy tři čtvrtiny (75 %) české společnosti uvedly, že jsou „spíše špatné“ nebo „velmi špatné“, zatímco jen 16 % uvedlo, že je situace v této oblasti „velmi dobrá“ nebo „spíše dobrá“. Naopak vzdálenost od lékařské péče je vnímána převážně pozitivně. Téměř tři čtvrtiny (73 %) uvedly, že je v tomto ohledu situace „velmi dobrá“ nebo „spíše dobrá“, a naopak přibližně pětina (22 %) dotázaných uvedla, že je situace „spíše špatná“ nebo „velmi špatná“.

Graf 5: Hodnocení situace v oblastech zdravotnictví (v %)³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 12. 9. – 28. 11. 2024, 1008 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Časové srovnání od roku 2019, kdy byly tyto otázky poprvé dotazovány, zobrazuje tabulka 1. Ačkoliv v roce 2021 narostl podíl těch, kteří vzdálenost od lékařské péče považovali za dobrou, v aktuálním průzkumu tento podíl mírně poklesl. Nicméně pokles o tři procentní body nelze považovat za statisticky významnou změnu, a jde tak o srovnatelný výsledek s předchozím obdobím. Pouze mírný rozdíl v čase pozorujeme také v případě hodnocení čekacích dob na operace a vyšetření, kdy o 4 procentní body narostl podíl české veřejnosti, která ji považuje za „spíše špatnou“ či „velmi špatnou“.

Tabulka 1: Hodnocení situace ve zdravotnictví – časové srovnání (v %)

	XII.19	VI.21	IX.24
vzdálenost od lékařské péče	68/29	76/21	73/22
čekací doby na operace a vyšetření	18/71	16/71	16/75

Pozn.: Údaje v tabulce reprezentují procentuální součty podílů „velmi dobrá“ + „spíše dobrá“ a „spíše špatná“ + „velmi špatná“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

³ Znění otázky: „Jaká je podle Vás osobně situace v následujících oblastech? a) čekací doby na operace nebo odborná vyšetření, b) jak daleko je nejbližší poskytovatel potřebné lékařské péče“. Varianty odpovědí: velmi dobrá, spíše dobrá, spíše špatná, velmi špatná.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v24-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>12. 9. – 28. 11. 2024</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Vzdělání X NUTS2, věk X NUTS2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1008</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>71</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – dotazování CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OZ_1, OZ_27, OZ_58</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>oz250123</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>23. ledna 2025</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Štěpánka Weikertová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.
